

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDÜS NANDOR

Felolós szerkesztő MARÓT SANDOR

MEGJEGYZÉSEK

*

Elégtétellel szolgálunk a helybeli Tribunalnak. Hibáztattuk a múlt héten, hogy a magyar bírák elmozdításáról lagymatag-
on és — zók on ne essék — farizeuskodva emlekezett meg. Elégtétellel tartozunk, mert román laptársunk legújabb számában dr. Turla Miklós ügyvéd okos, gerinces és talpraesett cikkben tárja fel a magyar bírákon esett sérelmet, amely egyben az igazságszolgáltatás menetének is az alá-
ását jelenti. Emberfelettinek nevezi azt a munkát, amit ezek az utcára dobott magyar bírák hivatalukban végeztek. Külö-
nösen megkap azonban bennünket egy régi fájó igazságnak bátor kimondása. Turla Miklós kijelenti, hogy ha a magyar bírák nem tanultak meg még jobban románul, az nem az ő bűnük, hanem ez annak tulaj-
donítható, hogy naponként 10—12 órát volt kénytelenek szolgálatban dolgozni és így nem jutott idő rá, hogy még jobban megtanuljanak. Ez az a kemény és fájdal-
mas igazság, amit mi mindnyájan érzünk, de amit éppen román részről nem akarnak elismerni. Hányszor halljuk a szemrehányást: őt évtelt meg kellett volna tanulni románul! Ó, Istenem, mintha az embereknek, akiknek a román nyelv tudása elen-
gedhetetlen, semmi egyéb bajuk és dol-
guk nem volna, mint nyelvet tanulni. A hivatalnok egy élet fáradalmának alko-
nyán az anyagi gondoktól és a napi robot-
tól eltikkadva nekifeküdhethet-e friss agy-
val, lelkes készséggel egy nyelv felszívá-
sának. Nézzék csak meg azt a szerencsét-
len tanítót, aki most ahelyett, hogy egy esztendői gyötrelmes oktató munkásság után pihenne: minden idegrostjának meg-
feszítésével vizsgára tanul, fáradtan, az
egyes elbukás kétségbeesítő gondolatá-
tól kinezva: tudhatja-e ő olyan jól a lec-
kéjét, mint ahogy a nacionalista ielszavak
hősei megkövetelik. Becsületes szó a Tur-
lái: nem lehet emberektől egy nyelv töké-
letes tudását elvárni, mikor közben a
kenyerért kell verejtékeznie, mikor véré-
t, itjét, izmait a gondok és nélkülözések
apasztják. A politika, amely őket ekként
űzi és hajszolja — mint Nyíró József
a nagylehetségi erdélyi magyar író olyan
szépen megírta — valóban vértől hízik.

*

Megírtuk vasárnap, hogy egy dúsgaz-
dag várad háztulajdonos azzal tagadta
meg a házépítési akcióra való jegyzést,
hogy nem ad olyan házak építésére pénzt,
amelyekbe a gazdagokat áttelepítik, hogy
viszont az ő helyükbe regátbelieket köl-
töztessenek. Ez lehetett a szóbanforgó úr
részéről gyöngye tréfa, de mi komolyan
vesszük, mert — amiként már megmondtuk
— az effajta kósza mendemondák ve-
szélyeztetik az akció sikerét. A házépítési
mozgalom, amely első sorban a prefektus
szívós és energikus ösztönzése folytán
olyan impozáns lendületet vett, nem lehet
áldozata sem vicceknek, sem pletykáknak,
de teljesen jogos aggodalmaiknak sem, ha
ezek az aggodalmak alaptalanok. Kérjük
tehát első sorban a prefektust, nvugtassa
meg az ő súlyos szavával a közvéleményt,
hogy a házépítés kizárólag Nagyvárad la-
kosságának céljait, ügyét szolgálja, itt

semmi magasabb rejtett kormánypolitika,
semmi regátbeli telepítési intenció nem
dolgozik és senki ne üljön fel azoknak a
rosszakaratu híreszteléseknek, amelyek ezt
az akciót kompromittálni akarják. Öszintén
megmondjuk: a közvélemény magától a
prefektustól akarja a megnyugtatóst hal-
lanil, hogy csakugyan elhigye, bizalmá-
ban megerősödjék és áldozatkészségével
tovább is az akció rendelkezésére álljon.

*

A tiszteknek és tisztviselőknek la-
kást adni: hazafiúi kötelesség. Ha most
ujból megindul a rekvirálás, ezt bizonyára
elkerülhetetlen kényszerből tesszik. Sem a
katonai, sem a polgári hatóság nem mo-
lesztálja szívesen a város közönségét. A
hazafias kötelesség teljesítésére való felhi-
vás különben sem nevezhető molesztálás-
nak. Nem tartjuk azonban helyesnek, hogy
csupán a város kisebbségi lakosai szá-
mára adnak módot, hogy tartozó obligóját
lakásadás formájában is lerója a hadse-
reggel és a tisztviselőkkel szemben. A vá-
ros román társadalmi meggyőződésünk
szerint épp úgy részt kér a kötelesség-tel-
jesítésből mint a kisebbségek. Annál is in-
kább hisszük ezt, mert senki olyan nagy
hálával a román hadseregnek és a román
tisztviselő-karnak nem tartozik, mint a ro-
mán társadalom. A hadsereg vitézsége és
önfeláldozása emelte a nagyvárad román
társadalom pozícióját a mai magasságra és
a tisztviselők munkája védi az állami
organizmust a román társadalom iavára és
boldogulására. Alaptalan meggyanúsítás
rejlük tehát a román közönséggel szemben
abban a mellőzésben, amelyben őket rekvi-
rálások alkalmával részesítik; az a meg-
gyanúsítás rejlük ebben tudniillik, mintha
ők nem óhajtanának a legnagyobb készség-
gel a tiszttelek és tisztviselőknek lakást
adni és így hálátlanul kivonnák magukat
ez alól az eminens hazafias kötelességtel-
jesítés alól. Senkinek nincs joga ezt külö-
nösen a román intellektuális osztályról fel-
tételteni, amelynek egyes tagjai kénvelmes
lakásukból egy- vagy két szobát annál szí-
vesebben bocsájtának a rekviráló-bizott-
ság rendelkezésére, mert első sorban ők
máltányolják és ismerik legjobban a had-

sereg és tisztviselőkar nagy érdemeit és ők
hivatottak a kisebbségi lakosságnak is pél-
dát adni a hazafias kötelességek ellátása és
betartása terén is. Öt év óta, amióta a rek-
virálás rendszere ismeretes, szinte követ-
kezetesen éri annak a gyanúnak bántalma
a román társadalmat, hogy huzódóznék a
rekvirálás elviselésében jelentkező áldo-
zatkészségtől. Hiszük, hogy az uiaibb rek-
virálások kapcsán ez az alaptalan és mélt-
atlan feltevés el fog oszlani és azokban a
románoklakta lakásokban, amelyekben a
zavartalan családi élet sérelme nélkül lehet
a tiszt, vagy hivatalnokok számára szo-
bát rekvirálni, szintén meg fog a bizottság
jelenni és módot és alkalmat ad a többségi
nemzethez tartozó rétegeknek is hazafias
érzelmeik megnyilvánítására.

*

Pteancu vezérigazgató Nagyváradon
járt, megtekintette a kisebbségi tanítók
tanfolyamát és Bota György igazgató
ebből az alkalomból érdekes interjú csi-
nált vele, amit ma leközöl a Sentinela. Eb-
ben az interjúban az ragadja meg a fi-
gyelmünket többek között, hogy Pteancu
kijelenti, hogy a vendéglőben sem éke-
zett jobban, mint ahogy a tanfolyam éke-
kezdéjében főznek. Tehát — ugymond —
civilizált és atyai bánásmódban részesül-
nek a tanítók és így a tanfolyam humani-
tárius munkának tekintendő. Igazoljuk
mi is Pteancu vezérigazgató állításait, mi
is örömmel és elismeréssel értesültünk
róla, hogy a kisebbségi tanítók a nagyvá-
radi kurzuson igen jó ellátásban részesül-
nek. De hogy azért a tanfolyam és maga
a vizsga civilizált, humanitárius jellegű
volna: tagadjuk. A nyomorúságos sorsra
jutott kisebbségi tanító inkább enne ott-
hon a falujában turót ebédre és paszuly-
levest vacsorára, csak a vizsgára való elő-
készülés fáradalmi, a horribilis tananyag-
gal való megbirkózás és a vizsga letételé-
nek izgalmai ne jutottak volna ki neki. Az
ellátás jó, előzékeny és civilizált, csak a
felöltöttek, az elcsigázottak, a kortól meg-
gyötörték és az élet terhetől megtaposot-
tak vizsgájának eszméje és elrendelése
nem áll semmiféle vonatkozásban sem a
humanizmussal, se az atyai gondoskodás-
sal.

Párisban Herriot-t ünnepelték és a világbékét éltették

Páris, augusztus 11. A miniszterta-
nács, amely szombaton éjjel 10 órakor
kezdődött az Elyséeben, Doumergue el-
nökölte alatt vasárnap hajnali fél 2 óráig
tartott. Mindenekelőtt Herriot miniszter-
elnök számolt a londoni tanácskozás
minden részletéről és kifejtette, hogy a

németekkel való megegyezés a
Ruhr-vidék mielőbbi kiürítésé-
től függ.

Herriot elmondotta, hogy a Ruhr-vidék
gyors kiürítése esetén Németország haj-
landó kölcsönös garanciaszerződést kötni
Franciaországgal. Ezenkívül a legközelebb
összeülő párisi konferencián

Franciaország a szövetségközi
adósságok kérdésében is számít.

hat Anglia és Amerika jóindula-
tára,

ha a kiürítést lojálisan és gyorsan végre-
hajtja. Herriot hangsúlyozta azt is, hogy
a Ruhr-megszállás nem katonai vagy poli-
tikai okokból, hanem a jóvátételi követel-
ések biztosítására történt, ha tehát a Da-
wes-tervezet elfogadásával ezt elérik, ak-
kor

nincs szükség a Ruhr-vidék to-
vábbi megszállására és azt foko-
zatosan mielőbb meg kell szün-
tetni.

Ezután Nollet tábornok hadügymi-
niszter fejtette ki a maga álláspontját. Azt
mondotta, hogy a Ruhr-vidék kiürítésének
kérdésében nem ért teljesen egyet Her-
riottal.

Nollet szerint Franciaországnak a megszállás megszüntetése fejében Németország teljes lefegyverzését és előnyös kereskedelmi szerződést kell követelnie.

Amikor a hadügyminiszter befejezte fejtégetéseit, rövid szünet következett, a mely alatt

Herriot és Nollet Foch tábornaggal tárgyalt.

Szünet után élénk vita fejlődött ki, amelyben a kabinet minden tagja részt vett, csak a köztársaság elnöke nem foglalt állást. A minisztertanács éjjel fél 2 órakor azzal a határozattal oszlott föl, hogy mindenben helyesli Herriot álláspontját.

Páris, augusztus 11. Herriot, Nollet és Clementel vasárnap visszautaztak Londonba. Herriot nyilatkozott a hírlapírók előtt és azt mondotta, hogy a német delegáció teljesen korrekt magatartást tanúsított.

A londoni konferencia befejezését a hét végére várja, azután visszatér Párisba, hogy kikérje a parlament bizalmi szavazatát.

A londoni jegyzőkönyveket a francia kormány csak a parlament állásfoglalása után fogja aláírni. Herriot azután kijelentette, hogy a londoni konferenciát Párisban november elején újabb konferencia követi, melyen rendezni fogják a szövetségségi tartozásokat.

London, augusztus 11. Az amnesztia kérdésében is megegyezés jött létre, amely a konferencia formális hozzájárulására vár. A megegyezés kimondja, hogy Franciaország amnesztiát ad az összes bebörtönzött németeknek. Biztosítja a német igazságügyi fennhatóságot a megszállott területeken. Az amnesztiából ki vannak zárva azok, akik halálos büntényt kaptak el. A hazaárulásért elítélt szeparatisták azonban amnesztiát kapnak a francia-belga fogságban levő németek szabadon bocsátása ellenében.

KEPES ELEK
orvosi kötszerész, Sas-passage 20. szám
Saját készítményű **sérvközlők, hasközlők,**
speciális kötszerek, női és férfi övszerek

MEGNYILT! az új **MEGNYILT!**
FRANCIA CIPŐ SZALON
Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 16. sz.

Raktáron tart a legkényesebb izléseknek is megfelelő női-, férfi- és gyermek **cipő különlegességeket**
Mérték utáni cipők különös gondnal és rendkívül olcsó árban készülnek.
Elvünk csekély haszon, nagy forgalom

Pontos kiszolgálás **AKAR-E** Pontos kiszolgálás
jól étkezni? Ugy föltétlenül keresse fel a jó konyháról már közismert és a **BANK-SZÜLLŐ** elsőrendű borait jutányos árban mérő „Kath-kör” vendéglőjét
Kellemes kerti helyiség Szíves pártfogást kér, **Krajcsik István bérlelő** Kellemes kerti helyiség

A mólki apátságnak háromezer-öttszáz hold földet hagytak meg

A mólki apátságnak Margitta, Papfalva, Voivoz, Monostorpetri, Bodonos és Berettyókirályi községek határában mintegy hatezer katasztrális hold birtoka van, javarészt erdő, kaszáló, legelő, szántó és többszáz hold szőlőgazdaság. Az apátság a szántóföldek tekintélyes részét eladta az ottani parasztságnak és kérték a szerződések jóváhagyását, mert a földterületek legnagyobb részét igényjogosult parasztok vásárolták meg. A mólki apátság ezenkívül kérte többi, körülbelül 4000 hold birtokának meghagyását. A kérvényben hangsúlyozták, hogy ebben az esetben nincs szó holtkezi birtokról, hiszen a földeket az apátság nem adományként kapta az uralkodótól, hanem 1858-ban pénzért vásárolta egyenesen azért, hogy ott modern erdő- és szőlőgazdaságot létesítsen.

Az első- és másodfokú kisajátítási bizottság helyt adott az apátság kérvényeinek és mindössze 100 hold erdőt sajátított ki a margittai parasztság részére. Jóváhagyta a margittai, voivozai és bodonosi parasztokkal kötött adás-vételi szerződéseket, de elutasította a monostorpetri, berettyókirályi szerződések jóváhagyását, mert azok nem voltak igényjogosultak.

Ez ellen a határozat ellen felebbeztek a tulajdonosok, a földvásárló parasztok, de felebbeztek a bodonosi nincstelen földigénylők is.

A felebbezések fölött most döntött a bukaresti legfőbb agrárbizottság. A revíziós kérvényeket elutasította és kisajátította a parasztok által megvásárolt egész területet. De elutasította a megyei agrár tanácsos felebbezését, aki kérte az egész terület kisajátítását azon a címen, hogy az holtkezi birtok. A bodonosi nincstelenek revíziós kérvényét pedig azért utasították el, mert késve adták be.

A legfőbb agrárbizottság teljes egészében mentesítette a kisajátítás alól a szőlőbirtokot és az erdősegeket, összesen körülbelül háromezeröttszáz hold földterületet.

A kisajátított földeket az igényjogosult parasztok között osztják szét.

Vitás italmérési engedélyek

Az italmérési engedélyek elvonásáról közlések jelentek meg, amelyek tulzatosan állítják be azt az időszerű vizsgálatot, amelynek keresztülvitelére az itt működő két ellenőrn kívül még két, vidékről behívott ellenőr teljesített. A kirendelt ellenőrök ott, ahol engedély nélkül mérték italt, a további italmérést bebiztosították a bírságot kiírták, mert már tavaly értsére adták az engedély nélkül italméréssel foglalkozóknak, hogy az eddigi rendszert megszüntették, tehát bírságolás mellett való italmérés ezután tilos.

A pénzügyminiszter ugyanis elrendelte, hogy a jogerős italmérési engedélyen kívül több italmérési engedélyt nem adhat ki a pénzügyigazgatóság, tehát azok, akik italmérés engedélyezésért kérvényt adtak be s annak eredményében, hogy az engedélyt megkapják, az italmérést megkezdették, tovább nem folytathatják az engedély nélküli mérést. Sőt még arról is van szó, hogy a mai engedélyszámot is csökkentik a pénzügyi kormány.

Most tehát arról van szó, hogy beszüntették az összes kiméréseknél az eddigi rendszert s italt nem mérhetnek. Ilyen körülmények között azonban visszasszágnak látszik, hogy például a Lucullusnál megállapították az italmérési engedély hiányát s az italmérést gyakorolja. Van ezenkívül két külön elbírást igénylő eset, az egyik a Mária királyné szálló és vendéglő italmérési engedélye, amely városi ob-

jektum s a városnak van hozzá italmérési joga, ennek dacára elvonás alatt áll.

Az egyik fürdő, mint gyógyhely mindig rendelkezett italmérési engedéllyel s ma szintén veszedelemben forog a joga. Ennek oka az, hogy Coroiu Sándor adminisztrátor véleménye szerint a miniszteri rendelet úgy értelmezhető, hogy a megüresedett helyekre új engedélyek adhatók ki, ellenben a szabálytalanul kiadott engedélyek bevonandók. A pénzügyminiszter elnöki osztályának vezetője: Antoniu a Félix-fürdőben nyaralván, azt a véleményt adta, hogy új engedélyek bizonyos esetekben kiadhatók. Az italmérési engedélyek kérdése tehát még eldöntetlen s amit az elvonással súlyosítottak kívánnak, csak annyi, hogy egyenlő elbánásban részesítsék mindannyiukat és ha új engedélyek adhatók ki, elsősorban ezeket azok kapják, akiknek régebben volt engedélyük s most vált vitássá, vagy régebben folyamodtak engedélyért s bírság terhe alatt már régebben is mérték szeszest italt.

Az utolsó munkáselőadás

A szezon legutolsó munkáselőadását rendezte meg vasárnap a kulturbizottság. A közönség zsufoltság megtöltötte az Atlantic mozgó nézőterét, amit a jó és tanulságos előadás föltétlenül meg is érdemelt. A Gutenberg-dalkör nyitotta meg a műsort két szociális tendenciájú darabbal. A közönség Ritókh kar-mestert tapssal honorálta a bizonyos fáradságos betanításért. Utána Soor Jenő két Verő Zoltán verset szavalt sikeresen.

Márkus Gyula két operáriáival tett tanúságot mely hangjának tisztaságáról. Majd Klein Margit, egy kis pesti táncművésznő mutatkozott be a váradi közönségnek. Két Ady-verset jelenített meg táncban, mindentől plasztikailag kiemelte a vers tendenciáját. A táncok, újszerűségük dacára, hangos sikert arattak úgy, hogy még ráadásall is kellett a kis művésznőnek szolgáltatnia.

Dr Silbermann Jenő igen tartalmas és értékes felolvasást tartott. A felolvasás mintegy prólogusa volt a következő egyfelvonásos „Törvény” című drámának, amelyben Harsányi Miklóst bucsuztatta el a munkásság rendkívül melegen. A darab még igen alkalmas lehetőségeket nyújtott Huzellának, Nánássynak, Soornak és Márkusnak, hogy tudásukat és intelli-

Dorian Terrasse és Dorian filmszínház
9 órákor 6 órákor

Ma, kedden utoljára

Az Apokalipszis négy lovása

2 részben 12 nagy felvonásban.

A két rész együtt!

A főszerepben:

Rodolpho Valentino

Au Printemps de Bucarest S. A.

volt **MISSIR** áruház
Piața Regina Mária (Bémer-tér) 1.

1 méter dupla széles cérna grenadin — — — — **96** Lei
” ” finom mosott schiffon — — — — **39** ”
” ” **mosó karton** — — — — **39** ”
tricó selyem minden színben
ebédlő és futó szőnyeg nagy választékban

genciájuk. Augusztus 12. Baranyai Jolán magyar nőiával és kis szanzonjaival hódította meg a munkásságot úgy, hogy több ízben volt kénytelen ráadásul megköszönni a fogadtatást. Harsányi Miklós három Ady-vers elszavalásával hívta ki újra a munkásság szeretetének hangos kifejezéseit. Műsoron kívüli számként Rosenfeld Sándor szavalt. Proletárnak rossz napokra című Gábor Andor verssel frenetikus tapsra bírta a hallgatóságot.

A műsor befejező száma volt Nánássy Juliska monológja: A cár nevében. Megrázó drámai erővel és átérzéssel adta elő Nánássy text a monológot.

Radics elutazott Moszkvából

A horvát parasztpárt hivatalos organuma, a „Slobodni Dom” mai rendkívüli kiadásában jelenti: Radics horvát pártvezér a Csicserin külügyminiszter által rendezett búcsulakomá után Moszkvából Rigán és Berlinen át Bécsbe utazott.

A lap több nyilatkozatot közöl, melyeket Radics különböző szovjetuiságoknak tett. Többek közt kijelentette, hogy az új jugoszláviai kormányzat többé semmiféle üldözést nem tűr, sem országot, sem pedig nemzetiségi alapon. A horvát parasztpárt nem foglalkozik a Davidovics kabinetbe való belépés gondolatával. A belgrádi kormány tagjai Szovjetországnak őszinte barátaik, dacára annak, hogy ez ország belső viszonyai felől igen kevés értesüléssel bírnak. Radics nyilatkozata szerint a Pasics-kormány bukásának egyik főoka az volt, hogy Pasics túlszoros barátságot tartott fenn Zankov kabinetjével és Bratianuval. Ez utóbbi két kormány is ingadozik, mert népeik igyekeznek tőlük szabadulni ugyanazon okokból, mint Jugoszlávia Pasics-tól.

Az új belgrádi kormány programjának főbb pontjai közt Szovjetországnak elismerésén kívül első az, mely visszautasít minden titkos egyezmény és konvenció létejét, főképp ha az katonai természetű. Azonkívül meg fogja szabaddítani Jugoszlávia politikáját a nagy imperialista államok befolyásától. Az új belgrádi rezsim nemcsak a parlamentarizmus hajnalát, hanem a paraszt-demokrácia fölvirradását is jelenti, amittől a munkás- és paraszt-uralom már csak egy lépés, mint azt Lenin már 1918-ban megjósolta a Balkán számára. További nyilatkozataiban Radics kritizálja azt az eljárást, mellyel Bécsben és Berlinben a jugoszláv kiküldötteket megalázták.

Radicsnak ez a nyilatkozata azt bizonyítja, hogy Moszkvában őt is megmérgezte a kommunista mótely, amely ellen pedig éppen a horvát nép és elsősorban a parasztság tiltakozik legerősebben.

Fűszer és csemege üzlet vezetésére

kautióval rendelkező vezetőt keres. — Cim a kiadóhivatalban. o o

Elsőrangú kosztümöket, kabátokat
ANGOL ÉS FRANCIA RUHÁKAT
a legújabb divat szerint
meglehető szolid árban készít
VALENTIN NŐI DIVATTERME
Kórház-utca 17.

Az elbocsájtott bírók nem térhetnek vissza állásaikba

A helybeli román sajtó szemrehányással illetett bennünket, amiért teljes pesszimizmussal ítéltük meg az elbocsájtott magyar bírák dolgát és amiért megállapítottuk, hogy egy bani fizetést sem fognak többé kapni. Azt írták, hogy alán nélkül siratjuk ezeket a bíráknak a sorsát. Mi ugyan nagyon jól tudjuk, hogy alaptalanul nem szoktunk írni semmit, hogy nagyon is aggodó lelkiismerettel néha túlzott skrupulózitással töltjük be publicisztikai tisztunket és mitől sem fázunk jobban, mitől sem tartózkodunk inkább, mint a kisebbségi közvélemény alarmizálásától, mert hiszen az elkeseredés fokozása nem használ senkinek. Fájdalom: az elkeseredés a mi cikkeink nélkül is eltölti a kisebbségi közvéleményt. Sötétenlátásunkat azonban az események igazolják. Ime: a bírák elbocsátásának kérdésében is az események, amelyekkel alább közlünk, szomorú elégtétellel szolgálnak nekünk a tekintetben, hogy a helyzetet helyesen ítéltük meg.

A nagyváradi jogászvilág tudvalevőleg dr. Zigre Miklóshoz, a városnak de jure ma is képviselőjéhez fordult, hogy intervenáljon az igazságügyi miniszternél a bírák visszahelyezése érdekében. Dr. Zigre készséggel eleget akart ennek a feladatnak tenni. Ezért barátját és ügyvéd-társát dr. Roxin Theodort, aki a napokban Bukarestben járt, megkérte, érdeklődjék az igazságügyi miniszteriumban, mikor lesz ott hon Merzescu miniszter, mert dr. Zigre Miklós fel akarja őt keresni. Marzescu miniszternek — aki éppen hivatalában volt — tudomására jutott dr. Roxin érdeklődése és nyomban magához kérte az ügyvédet. Itt átadjuk a szót dr. Roxin Theodornak, aki a miniszternél történeteket így adia elő: — Marzescu igazságügyi miniszter úrnak elmondtam, hogy dr. Zigre Miklós miért akarja felkeresni. A miniszter kijelentette, hogy dr. Zigre Miklóst igen szí-

vesen látja, de fáradozásai nem vezethetnek eredményre. A szöbänforgó bírákat rendelkezési állományba a bírói elmozdít-hatatlanságról szóló törvény alapján működő legfelsőbb bizottság helyezte, a miniszter ebbe egyáltalában nem avatkozott bele. A bizottságban jelen voltak az összes táblai elnökök és erdélyi jogászvilág számos tagja, ők ismerik a bíróság és különösen az erdélyi igazságszolgáltatás helyzetét és a miniszter úgy hajtotta végre minden változtatás nélkül az elbocsátásokat, ahogy ez a bizottság döntött. Ezen utólag korrigálni nem lehet, a bírák állásukba vissza nem helyezhetők. Tolmácsoltam ezután a miniszter úr előtt az elbocsájtott bírák siralmas anyagi vergődését, de a miniszter kijelentette, hogy a törvény ez esetben a rendelkezési állományba helyezést olyképpen értelmezi, hogy ezeknek a bíráknak a rendelet megjelenése után sem fizetés, sem nyugdíj nem jár. A miniszter kijelentette, hogy ő is átlátja a szomorú helyzetet, de a törvényes rendelkezésen túl nem teheti magát és így ezeknek a bíráknak a fizetést többé ki nem utalhatja. Arra a kijelentésemre, hogy az igazságszolgáltatás menete megszenvedi ezeknek a bíráknak a hiányát, a miniszter azt válaszolta, hogy a kormány gondoskodni fog a bírósági szervek zavartalan funkcionálásáról.

Ezekben reprodukáljuk hűen dr. Roxin Theodor nyilatkozatát.

A magyar bírák sorsa tehát megpecsételtetett. A politika szekere keresztül-gázolt rajtuk. Ha azt akarták volna, hogy a magyar bírák is chessék tovább szűkös kenyérüket, akkor a legfelsőbb bizottságban levő jogászok és igazságügyi vezetők nem ejtették volna el őket.

A román sajtó el fogja ismerni, hogy ezuttal sem voltak a mi pesszimista feltevéseink alaptalanok.

Halmágyi banditák sorlüzet adtak bihari vásárosokra

Aradról jelentik: Szombat délután egy csapat bihariember — földműves és kereskedő — igyekezett részt gyalogszerrel, részt kocsival a halmágyi vásárra. Gross község határában kilenc — részt katona — részt parasztruhába öltözött puskákkal és revolverekkel felfegyverzett emberek állottak el a vásárosok útját. A rablók, hogy hatékonyabb tegyék megjelenésüket, sortüzet adtak a vásárosokra.

A sortüzet egy éles jankáltás követte, az egyik ember, akinek nyakába furódott a golyó, eszméletlenül esett össze. A megfélemlített vásárosok pedig kénytelenek voltak tűrni, hogy a rablók mindenkiből kifosszák őket. Hetvennégyezer lei készpénzt és még sok más kezük ügyébe eső tárgyat vittek magukkal a banditák. Mihelyt a rablók az országot szegélyező erdőségekben eltűntek, az emberek hozzáláttak megsebesült utiárusok megsegítéséhez. A még mindig eszméletlen embert úgy ahogy bekötötték, felrakták egy kocsiba s rémült gyorsasággal igyekeztek menekülni a gyászos helyről.

Vad vágatással érkeztek be a kocsik Nagy-halmágyra, ahol Baniciu főszolgabírónak mondták el a halálraérett bihari vásárosok a megdöbbentő rablás részleteit. A rablásról jelentést tették Georgescu aradi prefektusnak, aki az esetet a belügyminiszteriumnak jelentette és kérte, hogy járjon közbe a hadügyminiszteriumban, hogy mennél hamarabb katonaságot vezényeljenek ki a halmágyi erdőkre.

Addig is, amíg a katonaság kirendelése megtörténik, Georgescu prefektus utasította az aradi csendőrpáncsnokságot, hogy a halmágyvidéki csendőrsőket jelentős mértékben erősítse meg s teljes apparátussal vezesse be a nyomozást a halmágyi erdők banditái után.

Atlantic mozgó **Apolló mozgó**
9 1/4 órákor 6 órákor

Kedd — szerdán

Civilisation

Az emberek és lelkek küzdelméből merített fantasztikum 8 felvonásban

A háború felkészülése, teljes borzalmas kitörése és végül az áldást-hozó béke megteremtésének gyönyörű megjelenítése.

A műsor keretében az Atlanticban fellép a **Clauson csoport**, teljesen új műsorral.

Megnyílt

Kabát bőrök nagy választékban érkeztek
„CHIC” bőrruha szalon
Calea Victorie (volt Kolozsvári-utca) 1. szám alatt.

Bőrkabátok a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig. — Női kabátok a legdivatosabb kivitelben.

Megnyílt

A Lakásbérlok Szövetsége a prefektushoz

Az elrekvirált szobák és az igénylők számának összehasonlítását kéri — Kiutalják a lakbérleteket

A ma megkezdődő rekvirálásokkal kapcsolatban a Lakásbérlok Szövetsége memorandummal fordult a prefektushoz. A memorandum érdekes bevilágításban tárgyalja az elkövetkező lakásrekvirálást és mint meglepetést állítja be, amennyiben a kiadott felhívás a prefektus elnökle alatt álló rekviráló-bizottság megkerülésével történt. Ebben a rekviráló-bizottságban ugyanis a katonaság is képviselve van.

A Lakásbérlok Szövetségének beadánya a következőképp hangzik:

Méltóságos Prefektus Ur! A rekviráló bizottságnak az elnöke éppen Prefektus Ur, s mint ilyen nagyon jól tudja, hogy több mint egy éve szakadatlanul folynak a rekvirálások. Nagyon jól tudja Prefektus ur azt is, hogy annak idején a rekvirált szobák száma jóval felülhaladta a lakást igénylő tisztek számát és most végre az tűnik ki, hogy újabb 50 tisztnak nincsen lakása. Ez érthetetlen és szinte lehetetlennek tűnik fel, miért is a rekvirálások végrehajtása előtt szükségesnek tartjuk egy pontos kimutatás elkészítését, hogy legyünk végre tisztában egyrészt az igények számával, másrészt a már lefoglalt szobák számával. Kérjük Prefektus Urat, hogy ezen pontos kimutatás elkészítését sürgetően elrendelni s addig a rekvirálást felfüggeszteni sziveskedjék.

Már itt is szükségesnek tartjuk azonban felhívni a Prefektus Ur szíves figyelmét a Belügyminiszter ur által még f. évi április hó 10-én kiadott 31147. számú rendeletre s kérjük, hogy a netaláni tényleges rekvirálások esetén az összeíró és határozó bizottságokat e rendelet pontos betartására utasítani méltóztassék.

E rendelet főbb vonásokban a következőket tartalmazza: A bizottságoknak szem előtt kell tartani, hogy a rekvirálás egy kivételre intézkedés, mely ma már idejét multa s csak a legkritikább esetben alkalmazható. Mindenekelőtt oda kell törekedni, hogy rekvirálás helyett megelégedés jöjjön létre, azonban mindenestre tekintettel kell lenni a bérlok társadalmi állására, a családtagok és az állandóan bentlakók számára, a férőhelyekre és különösen a lakás beosztására. Külön hangsúlyozza a rendelet, hogy a bizottság „sub nico un motiv” nem rendelhet el kilakoltatást, vagy jobb, vagy kényelmesebb elhelyezés céljából való rekvirálást. Konyhát, vagy más mellékhelyiséget csak megelégedés alapján lehet. Az érdekelteket mindig a bizottság elé kell idézni. Senki sem kényszeríthető arra, hogy szobáját bebutorozza, vagy a felírás pillanatában ott talált butorokon kívül más butort is helyezzen bele. A rekvirálást nem szabad szigorúan keresztül vinni ellenkezőleg a legnagyobb tapintattal és körültekintéssel kell eljárni. Új házakban rekvirálni szigorúan tilos. Minden határozat 10 nap alatt megfellebbezhető a miniszterhez és addig, amíg a miniszter nem dönt jogérvényesen, a lakás el nem foglalható.

Ezek a hivatolt rendelet főbb intézkedései és kérjük Méltóságodat, ha a rekvirálás valóban elkerülhetetlen lenne, ezek betartására nagy súlyt helyezni méltóztassék. Tisztelettel: A „Nagyvárad Lakásbérlok Szövetsége.”

Egyik legutóbbi számunkban foglalkoztunk a lakbérletek ügyével. A törvényséknél felszaporodott munka következtében ugyanis a vitás lakásügyekből származó lakbérletek kiutalása hónapokig, sőt évekig is késett, ami az érdekelteknek tekintélyes kárváltságot jelent. A Nagyvárad cikkünk, ugyálszint, meg volt a kívánt hatása.

Bajor Antal táblabíró központi referens az összes ilyen elintézetlen aktát, mintegy ötszáz darabot, kiadta feldolgozásra Magyar Zoltán törvényszéki jegyzőnek, aki már a múlt hét végéig az összes aktákat, köztük olyanokat is, amelyek még 1922-ből keltezettek, feldolgozta.

A pénzügyigazgatási letétnyugtákat, ugynevezett recepteket kézbesítő fogja az érdektelt háztulajdonosoknak kivinni és ennek alapján az felveheti a pénzt.

A háztulajdonosok mindenesetre helyesebben teszik, ha a lakó által felajánlott összeget, bármilyen csekély legyen is az, nyugta ellenében átveszik és a nyugtára rávezetik, hogy jogfenn tartással. Ez a per, kimenetere joghátránnyal egyáltalában nem lehet. Ellenkező esetben, ha nem veszik fel a pénzt, újból ki lehetnek téve annak, hogy a pénz bírói kiutalása hónapokig eltart.

Följelentették Mandics Andort sikkasztásért

Szabó Béla székelyhidi gyógyszerstől kaptuk az alábbi levelet:

Alulírott azon tiszteletteljes kéressel fordulok a fenti címhez, hogy a velem megtörtént s a mellékelt közjegyzői okirattal igazolt esetet nagybecsű lapjában közölni sziveskedjenek. Ezen kért azért bátorodom tenni, mert közérdekű s a nyilvánosság elé vinni való ügynek tartok egy ily esetet, azért, hogy ezen többszörös szélhámosságokat elkövető egyén ne szedhesen magának újabb áldozatokat.

A velem megtörtént tény a következő: Folyó évi július hó 5-én feleségemmel, ki gyengélkedő volt, egészege helyreállítására a Püspök-fürdőt választottuk, mely célból feleségemmel együttesen Nagyváradra érkezünk. Vidéki emberek vagyunk, azon gondolatból, hogy a fürdő kis megakartott pénzünket el ne lophassák, megőrzés végett Mandics Andor nagyvárad lakos, az „Angyal” drogueria volt tulajdonosának adtuk át, elismervény ellenében, mely elismervény eredetijének közjegyzői másolatát mellékelem.

Napok multával, amikor a fürdőben levő számlánk kiegyenlítésére pénzre volt szükségünk, bementem megnevezett úrhoz és pénzemet kértem. Ezen pénzkérés részemről 8—10 esetben történt s mindannyiszor különböző kifogásokkal küldött el.

A legutolsó esetben kereken kijelentette, hogy az általam neki megőrzés végett átadott 6000 leit visszafizetni nem tudja, mert ő már fizetésképtelen. Megjegyezni kívánom, hogy tudtommal, amikor őt a megőrzés végett fenti összeget átvette, már fizetésképtelen volt, sőt a nagyvárad bankokkal egyvezkedési tárgyalásokat folytatott.

Ezen velem megtörtént eset engem, valamint feleségemet lelkileg érzékenyen sújtott s hogy egy ily emberen bosszút állhassak, akinek üzlete megmentése óta circa 6 éve, egyik legjobb vevője voltam, sőt szorult helyzetében akárhányszor váltót zsírtam neki, személyesen mentem fel az oradea-marei ügyvédségre és ott 1975—1924. IV. 1976—1924. s pótlólag 10.510—1924. sz. alatt sikkasztás címén följelentést tettem ellene, mely ma még folyamatban van.

Csődbe ment Budapest legelső divatkereskedője

Budapest kereskedővilágában óriási szenzáció keltett, hogy az utóbbi esztendő legdivatosabb úri divatáru kereskedője, Rechnitz Viktor csődönkívüli kényszerregezséget kért maga ellen. Rechnitz neve fogalmat jelentett Budapesten, Erzsébet-körüti üzletében vásároltak a hirtelen meggazdagodtak, a tőzsdések. Rechnitz áruai voltak a legdrágábbak, ő tartotta a legbujább szinorgiákat, a leg-tarkább divatképeket.

Tizenkét éve még Rechnitz kis szürke kereskedősegéd volt, de a konjunktúra utolsó éveiben százmilliókat költött el, a természetellenes hajlamu kereskedő mecenása volt az aranyifjúságnak s a fiatal színészeknek. Legutóbb megvásárolta a Kigyó-téri Nitterdorfer Ottó céget, amely az arisztokraták boltja volt. De az arisztokraták nem vásároltak Rechnitznél, akinek a Kigyó-téri üzletébe a tőzsde nemrég hangos, de ma már letört lovagjai mentek át. Ezeknek hitelt nyújtott Rechnitz, meri nem tudta még, hogy klienseit elsőpri az idő. Így lett fizetésképtelen. 3 és fél milliárd passzívája van, de csak 1 és fél milliárdos aktívája.

Nyolc szerződötett tagja van eddig Gróf Lászlónak

Hetényi marad

Gróf László, aki ismeri, volt alkalma megismeretni a nagyvárad közönség izlését, óvatos disztigvállással szedi össze a jövő színi szezon tagjait. Eddig mindössze nyolc tagot szerződötett meg Gróf, ezek között hét új ember van, a nyolcadik Stoll Béla, a kedves komikus, aki egy évi szatmári vendégjáték után csupán visszakarul igazi pátriájába, hozzánk.

A hét új tag közül kettő nő: Betegh Báb, aki Zilahy Irén szerepkörét fogja betölteni s Arany Tilla, akinek bár ismeretlen hangzása neve van, úgy mondják, az operett egyik reményes csillaga. Az új bonvivant jó hír előzi meg: Rohonczy Mihályról a legkedvezőbb vélemények vannak forgalomban. Mivel Misoga sajnos, Temesvárra szerződöt, helyette Ballós János komikus ismeri majd meg Nagyvárad. Verebes Dezső és Martinek István még az elkövetkező társulat minden valószínűség szerint tehetséges tagjai.

Ugyanekas fajt accompli már Hetényi Elemér maradása, aki Gróf mellett is stilusos operett-rendezőivel teszi magát nélkülözhetelenné.

Váradakkal még nem tárgyaltam, — mondotta Gróf László direktor, aki ebben a komoly minőségében is igyekszik megvédeni Gróf Laci, a feledhetetlen színész reputációját, de természetesen szándékaim vannak Tóth Elekkel, Madással s még egy-két színésszel és színésznővel, akikkel már nagyon összehozott Nagyvárad.

Ugy véljük, Gróf direktornak még bő választéka marad végig nézni a várad tájékon. Az eddig le nem szerződöttek közt egy egész Sorr van, aki használható, becsületes művészi törekvésű tehetséges színész s különösen a szezon végén nem egy színjáték diadalát köszönhető Sorr Jenő alakításának. Ugy tudjuk, hogy befejezés előtt áll Kertész Sándor színházgazda és disztigmester s Kertész Manci angazsálása is.

Ne mulassza el megvenni az

Áller Képes Csa

KAPHATÓ MINDENÜTT

ÁRA 20 LEI

ÚJ DONSA GOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6,
Kiadótulajdonos: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság
Telefon 28.

Előfizetési díj helyben egész évre 600 lei, félévre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy óra 50 lei; vidéken egész évre 720 lei, félévre 360 lei, negyedévre 180 lei, egy óra 60 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedűs Hírlapiroda, (Telefon 13—01.)

Ma még

csak nagy konturokban áll előttünk a szeptemberi mintavásár képe, de ez magában véve is elég arra, hogy a várad Kereskedelmi Csarnoknak ez elé az izzig-vegig modern kommercialis felfogásról tanuskodó akciója elé a teljes siker bizalmával tekintünk. A rendezőség csupa olyan férfiakból áll, akik a nagy nyugati világvárosok Mustermesséit tüzetesen tanulmányozták és így szerzett szaktudásukat nagyszerűen fogják tudni itten érvényesíteni. A kiállítási helyek ötletes beosztása nemcsak az erkölcsi sikert biztosítja, hanem lukratívva is teszi a kiállítást az iparosok és kereskedők számára. [A]kik artiztikusan akarják férőhelyüket elrendeztetni, azoknak Stiaszny kirakatrendező készséggel segítségükre van, minthogy a vásár előkészítői kizárólag e célból szerződtették. Minden felvilágosítást a mintavásárra vonatkozóan készséggel megad a Kereskedelmi Csarnok. (Telefon 1—23.) A vásár rendezői pedig minden este 7 és 8 óra között, vasárnap délelőtt 10 és 12 között is, inspekción tartanak a Csarnokban.

* Biharpüspökibe 100 lei a menetjegyre a autója az utas lakásáról.

* Dr Vostinár János főjegyző szabadságán. Dr Vostinár János h. polgármester főjegyző nyári szabadságra utazott. — Ugyancsak tegnap kezdte meg nyári szabadságát dr Fildán József első aljegyző, polgármesteri titkár is

* Szerdán ül össze az egyházak közeldelmi bizottsága. A miniszteri rendelet értelmében összeirandó egyházi közeldelmeket illetőleg most nevezte ki dr Bucico polgármester a szerdán összeülő bizottságot. A bizottság elnöke: dr Bucico, helyettese dr Popa Mihály. Tagjai: minden paróchia papja és két kurátor, illetve hasonló tisztségű egyházi férfi s dr Kakas István, az adóhivatal vezetője. Jegyző Gerlán János, helyettese Marian Vazul fogalmazó.

* Új jegyzői tanfolyam nyílik meg Fogarason. A fogarasi jegyzői tanfolyam igazgatósága értesítette a vármegyei alispánt, hogy f. évi október 1-én ott új jegyzői tanfolyam nyílik meg. A kellően felszerlet kérvényeket a „Directiunea Scoala de Administracia” Prefectura jud Fogarashoz címezve legkésőbb f. évi szeptember 10-ig lehet beadni.

* Halálozás. Soltsész Ferencé, szül. Péchy Ella 35 éves korában elhunyt. Temetése ma, kedden délután 6 órakor megy végbe Váradszőlősen.

* Bud János lesz az új magyar pénzügyminiszter. Budapestről jelentik: Az Est szerint Bud János szeptemberben átvesszi a pénzügyminisztériumot. Korányi párisi követ lesz.

* Román lap a szerencsejátékok ellen. A Sentinela dela Vest című román lap legutóbbi száma a következőket írja: Városunk egyik mindjobban terjedő betegsége a kártyajáték. Ha megfordulsz a kávéházakban, vagy különböző helyiségekben, láthatasz tizenkét játékosokat, hogy vesztik el egész napjukat, sőt éjszakáikat és forgatják az ördög bibliáját. És ez a betegség nemcsak az intellektuális és gazdag osztályt fertőzi meg, vagy azokat, akik néhány hetet a fürdő kedvéért itt töltenek, de a munkásosztályt is. Ha elmegy ebédelni a Vadászkiert étterembe, minden sarokban látsz játékosokat, akik a hét folyamán nehezen keresett pénzüket ott hagyják. Tudjuk, — írja a Sentinela — hogy a bukaresti hatóságok súlyos intézkedéseket tettek a szerencsejáték ellen és egyes kaszinókat be is zártak. Kíváncsinos volna, ha a helyi hatóságok is ilyen lépéseket tennének és nem engednék meg, hogy minden helyiségből játéklarangot csináljanak, ahol a tapasztalatlanok áldozatul esnek. Ha bezárták a helybeli játéklklubot, ez még nem jelentheti azt, hogy elnézzék, mint alakulnak át az egyes lokálok új klubokká.

* Jelentkezett Landru egyik áldozata. Párisból jelentik: Az emlékezetes Landrutonnes nőgyilkossági ügyében érdekes fordulat állott be. Madame Barros jelentkezett Landru ügyvédjénél és elmondotta, hogy egyike azoknak, akiknek megöléséért Landrut halálraítélték.

* Nagyvárad közgazdasági életének legnagyobb eseménye 1924-ben az őszi kiállítási vásár.

* Kehrling Béla világbajnok Nagyváradon. Nagyvárad sportjának legszebb napjai lesznek az augusztus 19—24. között megtartandó nemzetközi teniszversenynek a napjai. Hatalmas érdeklődés az ország minden részéről, valamint külföldről azt bizonyítja, hogy az idej nemzetközi teniszverseny úgy méreteiben és arányaiban felül fogja múlni ez előző évben rendezett versenyeket. Kelemen Aurél a budapesti MAC ügyvezető elnöke értesítést küldött Németh Pálnak, hogy a NAC által megrendezendő versenyen részt fog venni, valamint Göncz Lajos is és még két budapesti legjobb hölgyjátékos. Kehrling Béla jelenleg Besztercebányán versenyzik, onnan a hamburgi bajnokságot meggy védeni és Hamburgból egyenesen a várad teniszversenyre utazik. Bukarest, Arad, Kolozsvár, Marosvásárhely, Temeşvár, Lugos, Brassó szintén résztvesznek a versenyen a legjobb játékosokkal. Az idej versenyen bizonyosan részt vesz San-Galli is, akit a tavaszi versenyeken is csak erős küzdelem után tudott legyőzni Kelemen Aurél. Nagy szenzációja lesz a versenynek a budapesti hölgyek szereplése és találkozása Románia női játékosával. Nománia 2 kiváló női játékosal rendelkezik: Stefanescu és Gelescu kisasszonyok. Bukarestből részt vesz a versenyen a két év óta nem látott Fossetti, ki a páros-versenyben San-Gallival együtt kemény ellenfele lesz. A

verseny rendezősége már most felhívja figyelmét a közönségnek, hogy ülőhelyeket a verseny tartama alatt csak korlátozott számban ad ki ezért kényelmes ülőhelyekért ajánlatos előre megváltani a jegyeket.

* Gázolt az autó. Holler József Templom-téri lakost tegnap délután a Szent László-téren elütötte az Ar. 56. (aradi) autó, amelyet Schilling Ferenc soffőr vezetett. Holler súlyos sérüléseket szenvedett. A soffőr ellen megindult az eljárás.

* Mindenki a Kereskedelmi Csarnok őszi mintavásárjáról beszél.

* Ki árult leszerelési igazolványt Nagyszalontán? Kaptuk a következő levelet: Tekintetes szerkesztő ur! F. év és hó 9-iki „Nagyvárad”-ból a szalontai sziguranccáról írt cikket átolvastam s abból azt állapíthatom meg, hogy első szakasza, ugy-szintén második része is megfelel a valóságnak. Aazonban Albu alfnők urnak azon kijelentése, hogy én hamis katonai leszereléseket árusítottam, teljes egészében valótlan, mert egyetlen egy leszerelést sem árusítottam. A tény ebben az ügyben az, hogy f. évi június hó elején egy előttem teljesen ismeretlen vadászörrmester üzletembe jött egyik barátomnak a nővérével s bemutatkozása után azt kérdezte tőlem, nem-e tudok 1899—1900. évbéli fiukat, akik nincsenek leszerelve; még azt sem tudtam miért kérdi s néhány ismerős nevet mondtam neki, mire ő azt felelte: én a belényesi cserkúlnál vagyok s leszerelést csinálni jöttem. Amikor ezt kijelentette, azt feleltem, engem nem érdekel senki, de van egy szegény árva fii unokaöcsém, aki már a világháborúból hazakerült, tartja özvegy anyját, senkije nincs, ez szeretné, ha leszerelnék. Az örmester a nevet megkérdezte és elment s majd csak a leszereléssel tért vissza. Hogy hol s mikor csinálta, ezt nem tudom, de átvenni majd egy hó elteltével vette át öccse a leszerelt unokaöcsémnek. Tudomása volt még Nagy István itteni kereskedő leszereléséről annyiban, hogy láttam, amikor Nagy a könyvet átvette, de azt sem tudtam, míg az átvételt nem láttam, hogy Nagy és az örmester milyen egyezséget kötöttek. Tehát ilyen formában árusítottam én hamis leszereléseket. Teljes tisztelettel: Sinka Sándor borbély.

* Engedélyezték a milliárdos kölcsönt Károlyi Mihály hitbizományára. Budapestről jelentik: A királyi tábla engedélyezte Károlyi Mihály hitbizományára a „milliárdos kölcsön” felvételét.

* Türr István születésének századik évfordulója. Türr István tábornok születésének századik évfordulóján a Kerespesi-temetőben mintegy hatezer főnyi közönség, az olasz követség, a magyar kormány és a fővárosi küldöttek vettek részt. Folkusházy alpolgármester emlékszedé után gróf Durini olasz követ felolvasta Mussolini és az olasz hadügyminiszter táviratait, amelyben kegyelettel, hálával emlékeznek meg a magyar hős érdemeiről.

* A repülő bányfihunyadi katonát viisszarópitették ezredéhez. Bányfihunyadról jelentik: Minden csoda három napig tart és így a bányfihunyadi „repülő ember” csodája felett is hamar napirendre tértek az emberek. A boszorkányokkal naktáló és „repülő” Mátéfi Jánossal ha már nem is történnek csodák annyi bizonyos, hogy híres ember lett belőle, mert már a bécsi újságok is hosszú cikkekben számolnak be a bányfihunyadi misztikus éjfélekről s Ka-

di Hetilapjának a legközelebb megjelenő számát!

Kiadóhivatal és szerkesztőség Budapest, V., Deák Ferenc-u. 14.

lotaszeg népeiről, amely valami babonás tömegszuggesszói hatalmába került. A repülő csodaember, Mátéfi János közlegény, már hetek óta katonai kórházban fekszik. Szegény Mátéfi elpanaszolta nővérének, hogy a kórházban sincs nyugta, mert az orvosok minden éjjel felkeltik „tanulmány” szempontjából és így nem hagyják aludni. A kószttal sincs megelégedve és csak azt tudja megenni, amit otthonról küldenek be neki. Az ezredorvos kijelentette Mátéfi nővérének, hogyha a paciens még néhány napig ilyen nyugodtan marad, úgy kirepitik a kórházból és visszaküldik ezredéhez. Ez a repülés Mátéfinak valószínűleg nem fog izleni.

* Szeptember 6—9: a Kereskedelmi Csarnok kiállítási vására.

* Asszonyrablás Nyárlón. Pungó Lászlóné nyárlói lakos súlyosan megbetegedett és férje lakásán hiába ápolták gondosan, úgy látszott, hogy nem lehet megmenteni az életnek. Pungó Lászlónéknak van négy hold földje, hogy ezt a kis örökséget az asszony rokonai megszerezhesék, különös esélhez folyamodtak. Deli Péter, Pungó Lászlóné öccse kileste, mikor a betegek nővérének férje nincs otthon, az asszonyt formálisan elrabolta, abban a hiszemben, hogy azé az örökség, akinél meghal az asszony. Őbe vitte el Deli Péter a nagy beteg asszonyt a közeli Almamező községbe, aki pár perccel a megérkezés után meghalt. Pungó László jelentést tett a csendőrségnek, mert az a véleménye, hogy megmérgezték az asszonyt, vagy pedig annak következtében halt meg, hogy olyan súlyos betegen elvitték betegágyából. Az érdekes ügyben már az ügyészségen vannak az akták.

* Sötétké és divatszínű kosztüm, köpeny és ruhaszövetek Rimanóczy-utcán Kertész Reclam-üzletében. Olcsóbbak, mint bárhol.

* Az öngyilkos rikorder újabb esete. Pusche Mária 30 éves német nevelőnő, aki csak a múlt héten kísérelt meg öngyilkosságot, de eredménytelenül, tegnap zsirosszódával újból megmérgezte magát. A biharmegyei közkórházba szállították. Állapota annyira súlyos, hogy Russu inspekciós rendőrtiszt nem tudta kihallgatni. Életben maradásához kevés a remény.

* Kurticson két előkelő selyemcsempészt tartóztattak le. Kurticsonról jelentik, hogy az ottani vámnál egy külföldre utazó előkelő házaspárt tartóztattak le. Megfigyelték, hogy a házaspár, dacára, hogy az utlevélük és a vizumuk a legnagyobb rendben volt, mégis nagyon izgatottan viselkedtek. Amikor megmozdították őket, a ruhájuk alatt százezer lei értékű selyemholmit találtak. A két csempészt letartóztatták. A selymet elkobozta a vámhatóság.

Gyermekruhák, női aljak és bluzok

nagy választékban, legolcsóbban

„MODEL”

áruházban, Str. Vlahuta (Szt. János-utca) 6 szám

Asszonyok!! — Lányok!!

Ha örök időkre meg akarják őrizni arcuk szépségét, üdőségét, csak egy mód van:

Havasi Gyopár-crém

Kapható: BIRÓ GÉZA gyógyszerüzletében

Cluj, Piața Unirii (Fő-tér) No. 6.

Továbbá minden vidéki gyógyszerüzletben és drogériában. Lioyp 2998

* Öngyilkos tözsdebizományos. Lantola Géza tözsdebizományosi tisztviselő lakásán ismeretlen méreggel megmérgezte magát. Szobáját haláltusájában feldulta. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

* Lakásfosztogatás a Szaniszló-utcán. Vasárnap este tíz óra után vakmerő módon fosztotta ki egy minden bizonnyal jól szervezett betörőbanda Csekő Sándor nyugalmazott vasutas Szaniszló-utca 44. szám alatti lakását. Este együtt beszélgett a kis család az előszobában, amikor az utcai nyitott ablakon valaki bemászott és a szekrényekből az összes ruhaneműt, mintegy hatvanezer lei értékben ellopták. A csekély nyugdíjából tengődő családot valószínűleg válságba sodorta a vakmerő fosztogatás. A rendőrségnek erőlyes nyomozás indult a tolvajok kiletének megállapítására és főleg a ruha visszaszerzésére. Mi csak azon csodálkozunk, hogy a mindig vak-sötét és a lombos faktól kísérteties Szaniszló-utcán soha nincs egyetlen rendőrpozst sem.

* Nyilatkozat. Tekintetes Szerkesztőség! Mivel becses lapjuk folyó hó 8-iki számának megjelenési napján nem voltam idehaza és csak utólag értesültem a Kelemen Kálmán által az önök lapjában ellenem megírt főmédvényről, mely tisztelettel kérem, hogy a sajtótörvény értelmében alábbi soraimnak helyet adni sziveskedjék. Ez a minden hájjal megkent, ezerarcú szélhámos, hogy számos följelentőt elnézésre és részvétre bírja, egy előre kiszámított öngyilkossági trükkkel akarta őket kártalanítani... Mert tulajdonképpen itt kell keresni az „öngyilkosság” okát és nem a Spitz-ügyben, jöllehet az egész Spitz-ügyet annak idején 6 insecnáta s hogy a gyau végeredményben 100 százelekben ötlet érte, erről is legfeljebb csak ő tehet. Az ellenem szórt vádjaik egytől-egyik szemenszedett hazugságok, én egyáltalán nem tehetek arról, hogy ő mindenkit megcsalt, hogy milyen rossz hiszeműen, azt elég fényesen láttuk a „Hangya” szövetkezet edemes vezetőjének, Kelemen Kálmán urnak, a „Nagyvárad”-ban megjelent nyilatkozatából. Még csak annyit, hogy váradi születésű, adófizető háztulajdonos kereskedő vagyok és egyáltalán nem félek attól, hogy egy véres száju kommunista gazember, csalónak a sértegetéseit bárki is oszthassa... Egyébként a bűnvádi feljelentést Kelemen ellen megtettem. Soraim közlését előre is köszönve, maradtam illő tisztelettel Gerber Ede.

Old England keztyűi, harisnyái, női és férfi ernyői legjobbak és legolcsóbbak.

* Férfi és női fehérműek leszállított árban Kessleringer és Jung-cégnél, Avram lancu (Kossuth)-utcán szerezhetők be.

Darvas harisnyái a legjobbak.

* Fürdő melltartó 75 lei Kesztenbaum Juliska fűzősalonjában, Ferdinand királykörút (Rákóczi-ut).

* Helfy zsáküzletben gabonás, lisztes zsákok, szalmazsákok, bornyomó zsákok, zsinegek, legolcsóbban kaphatók.

* Olcsó kurát, csuz, köszvény ellen Pöstyénben használhat. Már napi 40 Kc-tól kezdve nyerhető jó polgári lakás ellátással. Romániai vendégek részére kedvezményes fürdőárak. Felvilágosítások telefonon is: Mandies Andor „Angyal” drogueria Oradea-Mare Bul. Regele Ferdinand 1. Telefon szám 144.

* Hávi fűszerbevásárlásnál 5% rabatot ad Aszódi Sas-palota.

* Legjobb arcszépítő Földes Margitkrém

* Férfi és női kelengyékben, csipkékben, árakban Bleier divatáruház, Sas-passage utólérhetetlen.

* Bárony és filc-kalapalkítások a legjutányosabb árban készülnek V. Szt. mári Eszter és H. Tapfer Olga kalapszalonnájában Teleki-utca 32.

* Ígyunk kizárólag Dreher-Haggenmacher sört! Mindenütt kapható már!

* „KEGYELET” a Sas alatt.

* Uj manometer, telefonkészülékek izzólámpa minden feszültségre és alakban, nagyban és kicsinyben. Manometer javítását, telefon és villanyszerelést, esztérta és minden fémipari munkát szollicáron készít Rajz Andor electromechanikus, Szalárdi-utca 9. sz.

LEGUJABB

Marx sserdára várja a konferencia befejezését

Berlin, augusztus 11. Marx és Stresemann arra számítanak, hogy a konferencia szerdára bevégeződik. Marx a jövő hétre összehívja a birodalmi gyűlést a Dawes-tervvel kapcsolatos törvényjavaslatok megszavazásáért.

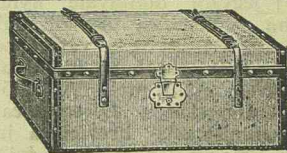
SZINHÁZ

HETI MŰSOR:

Kedd: Az Ördög, Harsányi Miklós bucsufellépte, rendes helyárrakkal.

— Az utolsó operett-bemutató. Teleház bucsuzott el az operett-társulattól is, mely utoljára a „Gyere be rózsám” című könnyű fajsúlyu zenés darabot hozta színre. Itt már maga a darab mindegy is volt, külön-külön kedvelt színészeitől bucsuzott a közönség. Tüntető tapsorkán fogadta a kedvesen mókázó Misoga Lászlót, akinél különb táncösszínész aligha van a magyar operettszínpadokon. De ki jutott az ováció Kovács Katonának is. Ez a hódító szépségű primadonna jövőre már a szegedi színpad művésznője s ma Szeged az előszobája Budapestnek. Bájos volt a finom hangú Biczó, akire bármely operett-együttes büszke lehet. Borovszky hangja zengett és dübörgött a rivaldák felett s utoljára selypítette el pompás kis szerepét a diákszívek drága szubrettje: Zilahy Irén.

— Harsányi Miklós bucsuja. Ma este bucsuzik el Nagyvárad közönségétől hat évi együttélés után Harsányi Miklós, a drámai együttes egyik legkiválóbb tagja. Molnár Ferenc világot diadalmasan bejárt színdarabjában, az Ördög-ben bucsuzik el Harsányi és egyik legjobb alakítását fogja újból nyújtani a közönségnek. A darab teljesen új szereposztásban megy. Gellért Irén, H. Körösy Juci, Kertész Manci, Földes Mihály, Galambos Elemér, Beregh Béla és Erős Sándor játsszák a darab vezető szerepeit.

Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacs-vay-utca) 18. szám alatt egy külön

detail áruosztályt rendeztünk be

elsőrendű bőröndárunk, berendezett kassettáinknak és iskola-táskáinknak eredeti gyári árban való elárúsítása céljából. Felvállalunk továbbá mindenféle szakmánkba vágó különleges bőröndárunk elkészítését méretek szerint, ugyiszintén vállalkunk javításokat is.

Nagyvárad Bőröndáru és Táskagyár
Str. Cuza Voda (Szacsval-utca) 18. szám.

Theil szalámi, Sibiu — Nagyszeben

MOZI

— **Atlantio és Apolló mozgók.** Vasárnap volt a bemutatója a gyönyörű szép háborús képnek, a „Civilization”-nak. Hiven adja a legborzalmasabb háború előkészítését, borzalmas kitörését és lefolyását és végül az áldást-hozó békét. A háborúnak ily hű megjelenését még nem láttuk filmen. A műsor keretében a Clauzon-csoport teljesen új műsorral lép fel.

— **Dorian Terrasseon** ma, kedden kerül utoljára műsorra „Az Apokalipszis négy lovasa” című hatalmas film-sláger 12 felvonásban és két részben, egy előadás keretében. A világháború borzalmainak sorozatát látjuk a filmen, melybe romantikusan szövődik bele egy szerelmi történet. A „Sejk” című filmből ismert Rodolpho Valentino alakítja a főszerepet és méltó partnere Alice Terry. Tekintettel arra, hogy a két rész egy előadás keretében kerül vetítésre, az előadások pontosan a Dorian Terrasseon 9 órakor, a Dorian-filmszínházban pedig 6 órakor kezdődnek. Jön: Maciste!

— **Sik Rezső az Atlantio-ban.** Az Atlantio-mozgó igazgatóságának sikerült a már bucsuzóban volt Sik Rezsőt, a budapesti Népepera művészt, Várad kedvencét pár napi vendégszereplésre megnyerni. Sik Rezső feledhetetlen szép emlékeket hagyott vissza s ezeket óhajja melyen a szívekbe vésní az Atlantio és Apolló mozgókban további 3 napon keresztül való vendégszereplésével. A „Nagyherceg” című Grand Guignol vígjáték keretében lép fel s sikerült neki a darab többi szerepének betöltéséhez T. Pogány Jankát, Kertész Mancit és Galambos Elemért megszernie. Bizton hisszük, hogy Sik Rezsőnek nagy sikere lesz s e vendégszereplését valóságos kultüreseményé fogja emelni. Sik Rezső f. hó 14., 15. és 16-án lép fel egy kitűnő film keretében, mindenkor 6 órakor az Apollóban és egy-egyed 10 órakor az Atlantio-ban mérsékelt felemelt helyárák mellett.

SPORT

Ujságírók—színészek 3:1 (2:0)

Szombaton délután a nagyváradi ujságírók és színészek válogatott futball-csapata mérkőzött szép közönség előtt a Rhédey-kerti sportpályán. Zöld helyi Anna kezdő rugása után vehemens játék kezdődött. Az ujságírók szép kombinációt hamar siker koronázta, mert a félidő elején megszerzik a vezető gólt. A játék további folyamán is klasszikusan plastikus játékokat mutattak az ujságírók, míg a színészek, dacára a nappali világításnak, lámpalázzal küzdöttek. Az ujságíró-csapat legjobb játékosai különben Fratta Géza bonviván volt, aki önzetlenül védte az ujságírók kapuját. A színészek, a közönség és Csillag, a bíró mind azt mondják, hogy a színészek javára volt 3:1 az eredmény. A félreértések elkerülése végett közöljük a nagy nyilvánossággal, hogy igenis 3:1 volt az eredmény, de az ujságírók javára. (Ofseid.)

Törekvés—MSE. 1:1 (0:0)

A Törekvés vasárnap a fuzionált M. S. E. M. T. K.-t látta vendégül. A marosvásárhelyi csapat nagy csalódással szolgált számunkra. A marosvásárhelyi lapok is oly szokatlan melegséggel kommentálták a multkor a megerősödött NAC fölött szerzett fényes győzelmet úgy, hogy a csapatot sokkal többet vártunk, mint amennyit vasárnapi szereplése nyújtott. Szinte mondhatnók, hogy egyedül a Törekvés balszerencséjének köszönhető, hogy csufos vereséget nem szenvedtek. A Törekvés klasszissokkal volt jobb ellenfelénél. A csatárok, dacára az új összeállításnak, kitűnően állotta meg a helyét, különösen Plesch keltett kellemes meglepetést új posztján. Ströck kissé indiszponáltan játszott, de mindezek dacára a gól neki köszönhető. A Törekvés állandó fölünyben volt, de Szász, Simi és a Szilágyi-Debrecei bekkpár a legkritikusabb helyzetekben is mentett. Az MSE gól-

ját Matek a második félidő 44. percében tizenegyesből lőtte. Knoll a labdát védhette volna.

* Országos bajnoki elődöntő. Az országos bajnoki elődöntőben Kinizsi, a temesvári kerület bajnoka, szenzációs győzelmet aratott a CFR Muresul, a marosvásárhelyi kerületi bajnok fölött. A mérkőzést a Kinizsi 9:0 (1:0) gólarányban nyerte meg. A gólokon Tánzer, Zelenka és Semler egyenlő arányban osztozkodnak.

TŐZSDE

Zürich, augusztus 11. Nyitás: New-york 529 egyn., London 2396 fél, Páris 2952 Bukarest 242 fél, Budapest 0.0068 fél, Bécs 0.0074 fél, Prága 1560, Milánó 2375 Berlin 10 0-a 125

Bukarest, augusztus 11. Zárlat: Valuták: Páris 1225, London 997, Newyork 221, Róma 994, Zürich 42, Wien 31, Prága 618.

Zürich, augusztus 11. Zárlat: Berlin 10 0-a 125, Amsterdam 206 fél, New-york 529 fél, London 2410, Páris 3010, Milánó 2395, Prága 1560, Budapest 68 fél, Belgrad 660, Bukarest 242 fél, Bécs 0.0074 és fél.

Budapest, augusztus 11. A hétfői értékpapírpiac zárata: Angol-Magy. 50 fél, Magy. H. 612, Leszám. 86, Salgó 623, Allamv. 575, Keresk. b. 1370, Pesti Hazai 3950, Borsod-Misk. 137, Első bp. gőz 142, Beocsini 1050, Kőszén 3350, Zabolai 98, Urikányi 1040, Globus 35, Olasz 25 fél, Rima 130, Fegyver 1590, Ganz-D. 3235, Ganz-V. 1660, Láng 134, Izzó 760, Flóra 143, Karton 95, Adria 1100, Cukor 2575, Österm. 230, Osztrák 210, Koburg 40, Olai 76, Phöbus 40, Villányi 65, Lipták 14, Guttman 300, Lignum 68, Nasici 2575, Tröszt 148.

A TEVE

REGÉNY

Irtá: LAKATOS LASZLO

XXXVIII.

Öt szobák lakást vettünk megint. Két szoba az iroda, három a miénk. Hol volt ez még a régi palotás nagyurasságtól! De újra voltunk valakik. Az Alkotmány-utcában laktunk, közel a törvényszékhez, jobb segédek, az irodában új butorok. Ilonának egy-egy új ruha, kalap, olykor kocsi is. Az öreg maradt a szanatóriumban nyugodtan.

Már második hete, hogy az új lakásban laktunk, amikor az utcán találkoztam Erdős Gyula úrral. A precíz agyutalaidonos, a monarchia legnagyobb furnégvárosa! Már nem fordította el a fejét, sőt megállított, kezelt velem. — Gratulálok. Hallom, újra szépen feldolgozta magát.

— Istenem? Megint tudunk élni. De hol vagyok még attól, ahol valamikor tartottam.

— Na, megjön majd az is. De annyira már mégis csak van, hogy az ember meghívhatja magát magukhoz egy kis vacsorára.

— Nagyon kedves...

— Nem. Komolyan. Szeretnék magukkal együtt lenni.

— Tulságos megtiszteltetés. Maide megbeszéljük a feleségemmel és azután fogok kérem telefonozni.

— Még kedvesebb volna, ha az aszszonyka telefonozna... Kézsőkömat önöcségének, kézsőkömat...

Amikor hazaértem:

— Már jelenteznek a vacsoravendégek. Mit gondolt! Ki szeretné magát hozzáunk meghívni?

Ilona kicsit elpirult. Az örömtől. Ujra társaságba állt.

— Erdős Gyula úr.

Megvert a mézésével, mintha valamit rosszat tettem volna.

— Remélem, megmondta neki, hogy...

— Azt mondtam, hogy előbb megbeszéltem magával.

— Megbeszéli! Mit kell itt megbeszélni. Nem! És nem! És nem! Minden megbeszélés nélkül. Ideültetné az asztalhoz azt, aki valamikor megkérte a feleségét... És maga férfi! Nahát!

Ki akart menni a szobából. Aztán megállt.

— Tudja maga azt...

Elhallgatott. Sokáig, szigorúan hallgatott.

— És ha csak a kezemet kérte volna meg... De tudja maga azt, hogy amíg szegények voltunk üzent értem, ajánlatokat tett. Gondolhatja, hogy mit... Mocskosakat, amilyeneket csak egy szegény nőnek mernek. Akarja látni a leveleit...?

— Én... Ezt igazán nem tudtam... Ezt...

— Mit tud maga! Semmit sem tud. Akkor olyan egyedül voltam és hétszámra hús sem volt az asztalunkon és én mégis azt üzentem neki... Azt üzentem neki, hogy: „Ami nekem kell, azt csak a férjem veheti meg”.

— Ez természetes.

— És ha a férjem nem tud ebédet főzni, hát én koplalok... Ezer kísértés között én védelmeztem magamat egyedül. Én, Berényi Sándorné! És hol volt akkor Berényi Sándor.

A faképnél hagyott. Megérdemeltem. Bizony igaz van. Hol volt akkor Berényi Sándor? Na, de hogy ez az Erdős Gyula úr ilyen gazember! Hát erre használja ezt a precíz agyvelejét! Ezért gazdagszik és ezért nem tűr maga mellett más furnérost! Nem! Egyet sem az egész nagy monarchiában. A legelőkelibb lett volna, hogy ma elutasítom Erdőst. Meg kellett volna éreznem mindent és lehordani őt górombában, csúnyán. Hát így, persze, ez egészen más Erdős úr, vegye tudomásul, de nemcsak maga, vegye tudomásul mindenki, hogy Michaelis Ilona nem: Berényi Sándorné! Ő maga mondta így: Berényi Sándorné... szóval az én feleségem nem szokta az ura asztalához ültetni azokat a férfiakat, akik őt akarják.

Vagy Elemér Miklós ült is valaha a mi asztalunknál?

(Folyt. köv.)

NYILTÉR

Értesitem a t. közönséget, ismerőseimet és jóbarátaimat, hogy a Csengeri-u. 1. sz. a. volt Pacsáy és Czitrom cégből barátságos uton megváltam és

uri szabó üzletemet
újlag a Sztaroveszky-utca 27. szám alatt **megnyitottam.**

További szíves pártfogást kér s elsőrendű munkát szolid árban biztosít

Pacsáy János
uri szabó.

Alulírottak fájdalommal szívet tudatjuk, hogy n. legjobb anya és nagyanya,

őzv. Tóth Józsefné

szül. Gábris Juliánna, 73 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése szerdán délután 3-kor lesz, Pannonia 3 emeleti lakásból.

Fülöp Bandi, Fülöp Róza, Fülöp Piroksa, Fülöp Mariska gyermekei, számos unoka és rokon.

Nagyvárad, 1924 augusztus 11-én.

Nyugodjék békében!

